

6-2023 Sikker drift vanddistribusjon

Forslagsstiller:

Norsk Vann sekretariatet

Målsetting for prosjektet:

Produsere materiell som bidrar til at mindre vannverkseiere og driftspersonell får lettere tilgang til eksisterende rutiner og beste praksis. Målgruppen må effektivt kunne tilegne seg nødvendig kompetanse for å sikre helsemessig trygt drikkevann ved trykkløshendelser.

Bakgrunn

Det er utfordrende å formidle allerede kjent kunnskap til vannbransjens ulike aktører, deriblant mindre vannverkseiere og utførende driftspersonell. Tilbakemeldinger mottas på at Norsk Vanns materiale stadig er for lite tilgjengelig, selv om oppdatert informasjon foreligger i flere verktøy og rapporter. Norsk Vanns reviderte anbefalinger og prosedyrer for helsemessig sikker drift i rapport 270/2022 skal på sikt publiseres via Norsk Vanns Vannstandard. Samtidig har flere spørreundersøkelser, deriblant i regi av Folkehelseinstituttet (Trykkløsstudiens fase 1) avdekket ulik praktisering av rutinene i kommunene, med ulike vurderinger i kommunene om hva som er beste praksis.

Alt arbeid forbundet med trykkløst ledningsnett, som følge av brudd, lekkasjer eller utskifting av eksisterende installasjoner må utføres i henhold til kravene i gjeldende regelverk. Sikkerheten for utførende personell må ivaretas. Det er samtidig forbudt å forurense drikkevannet, og vannverkseier skal levere tilstrekkelige mengder helsemessig trygt drikkevann som er klart og uten fremtredende lukt, smak og farge, jf. kravene i drikkevannsforskriften. Drikkevannet skal til enhver tid være sikret, hygienisk og trygt fra behandlingsanlegget hele veien fram til abonnent.

Tilbakemeldinger fra hovedlærer på driftsoperatørkursene avdekker at driftspersonell kan bli bedt om å utføre reparasjonsarbeider etter brudd og større lekkasjer uten den nødvendige etterfølgende rengjøring, desinfeksjon og kontroll som anbefalte rutiner tilsier. Det er også signalisert at personell som utfører dette arbeidet ofte har liten eller ingen kunnskap om risiko for forurensninger, bakteriekontaminering og ulike faktorer som kan skape en smitte-overføring fra grøft/fremmedvann inn i drikkevannet. Vannhydraulikk er her en viktig faktor. Et tilsvarende kompetanse-behov kan forventes hos ev. innleide entreprenører og rørleggere som utfører arbeid på ledningsnettet på oppdrag av ledningseiere. Erfaringsmessig er tydelige krav og kompetanse hos både innleid og eget personell er svært viktig for å ivareta gode rutiner i praksis.

For mer detaljerte definisjoner av vanntrykk og trykkbegrepet henvises det til Norsk Vann rapport 263/2021 Trykkoptimalisering på vannledningsnettet – beste praksis.

Norsk Vann skal i gang med å utvikle nytt læremateriell for driftsoperatørkurs VA transportanlegg. Synergi mellom dette prosjektet, driftsoperatør-opplæringen og vannstandard er forventet.

Innhold

Prosjektet begrenses til å utarbeide filmer som viser hvordan de anbefalte rutinene kan gjennomføres, for å bevisstgjøre og bidra til å etablere god praksis for helsemessig sikker drift av vannledningsnettet i landets mange og ulike kommuner. Filmatiseringen må samtidig ivareta kravene til personellens sikkerhet (HMS), og gjerne formidle tips og gode råd til hva utførende i denne sammenheng bør fokusere på.

Filmene skal supplere dagens veiledning i Norsk Vann rapport 270/2022 som anbefaler rutiner og beskriver etablert praksis for helsemessig sikker drift av vannledningsnettet. Relevante gode eksempler på hvordan de beskrevne rutinene kan ivaretas og gjennomføres skal vises fram.

Filmene kan vise utføring av arbeid ute i felt og/eller filmatiserte animasjoner/illustrasjoner.

Det skal som et minimum utarbeides filmmateriell for:

- hver av de tre ulike metodene for desinfeksjon av ledningsnett i drift
- hygiene-tiltak i grøft

- spyling

I tillegg kan det gjerne inkluderes informasjon om ventilavstenging, etablering av provisorisk vannforsyning og rutinene for å ivareta hygienisk sikkerhet mht. personell, verktøy og utstyr.

Gjennomføring

Nedenfor er det i tillegg angitt noen hovedpunkter som vanligvis inngår i Norsk Vann prosjektforslag/-beskrivelser:

- Avholde oppstartsmøte mellom styringsgruppe og rådgiver for prosjektet for å drøfte nærmere hvordan prosjektet best skal løses, herunder antall møter og møteplan
- Innhente nødvendig grunnlagsinformasjon for å besvare oppgaven
- Utarbeide forslag til leveranse
- Gjennomføre workshop med styrings- og referansegruppe for drøfting av rapport
- Revidert leveranse
- Gjennomføre høring av revidert leveranse-forslag i styrings- og referansegruppen
- Utarbeide endelig leveranse
- Avholde avslutningsmøte mellom styringsgruppe og rådgiver for å behandle endelig leveranse og avtale videre oppfølging
- Markedsføre og implementere resultatene

Rapportering og formidling

Styringsgruppen skal vektlegge om riktige formidlingsløsninger er valgt i sin første gjennomgang av prosjektbeskrivelsen.

Forhold til Vannstandard

Prosjektet vil være relevant for Vannstandard.

Organisering/deltakere

Prosjektet styres av en styringsgruppe med 5 representanter fra Norsk Vanns medlemmer, som er oppnevnt av Norsk Vanns Vannkomité. Det forventes at styringsgruppe og rådgiver møtes 3 ganger (oppstartsmøte, workshop, avsluttende møte) og at øvrig kommunikasjon er per mail/tlf.

Styringsgruppen vil foreslå deltakere i en referansegruppe fra Norsk Vanns medlemmer supplert med ekstern kompetanse. Referansegruppen blir invitert til workshopen og til å gi innspill til leveransen.

Norsk Vanns sekretariat vil ivareta prosjektadministrasjon, markedsføring mv.

Kostnader/finansiering

Prosjektkostnader er anslått til kr 730 000 og skal i sin helhet finansieres av Norsk Vann prosjekt. Prosjektet har følgende budsjettposter:

<i>Kostnader</i>	
Faglig utredning og feltarbeid/filming	520 000
Møter styrings-/referansegrupper	40 000
Formidling	30 000
Prosjektadministrasjon	100 000
Uforutsett	40 000

Totalt	730 000
---------------	----------------

Finansiering	
Norsk Vann prosjekt	730 000
Totalt	730 000

Posten «Faglig utredning og rapportering» angir maks. ramme for utredningsarbeidet, herunder timekostnader, reisekostnader, møter og ev. biomkostninger.

Tidsplan

Ønsket oppstart av prosjektet er så snart finansiering og administrative forhold er avklart. Forventes slutført i Q2 2024.

Markedsføring

I hvert enkelt prosjekt skal det vurderes hvordan prosjektresultatene best kan presenteres for å nå frem til målgruppen. Ovenfor er det utarbeidet en liste med ulike alternativer som forslagsstiller skal vurdere. I tillegg til beskrivelsen av rapportering og produksjon skal følgende utarbeides av rådgiver i prosjektet

- Korte og enkle presentasjoner av prosjektresultatene/prosjektene for bruk på norskvann.no og for bruk internt i kommuner og andre organisasjoner. Dette kan være 1) kort power point 2) kort videosnutt hvor rådgiver presenterer prosjektet.
- Artikkel til Vannspeilet
- Resultatene - rutiner, beste-praksis og filmer skal formidles via webinar/kurs
- Artikler til aktuelle fagtidsskrifter som VANN, Kommunal Rapport, tidsskriftet til NKf eller andre

Astri Fagerhaug og Marit Skjel, Norsk Vann, 31.10.23

Prioriteringskriterier

<i>Kriterier</i>	
1) Er prosjektet i samsvar med strategiplanen?	Ja, Norsk Vann skal tilby medlemmene relevant og oppdatert kompetanse
2) Er prosjektet innenfor en av følgende prosjektkategorier: a) tekniske veiledninger/rapporter, b) forvaltningsveiledninger/-rapporter eller c) strategiske prosjekter/utredningsprosjekter	A)
3) Er prosjektet egnet til å løse utfordringer for ulike medlemskategorier?	Ja, prosjektet bidrar til å løse et viktig kompetansebehov for både små og store kommuner (og selskap)
4) Fører prosjektet til utvikling av nye veiledninger/verktøy?	Ja
5) Er prosjektet tilstrekkelig stort til å gi et tilfredsstillende resultat?	Ja
6) Er det sannsynlig med økonomiske bidrag fra eksterne miljøer til prosjektet?	Nei
7) Er det sannsynlig at bevilgningen vil være utløsende for eksterne FoU-prosjekter og -midler?	Nei

Direktørens forslag til prioritering for 2023:

Utsettes til 2024. Prosjektet vil være nyttig for å sikre nødvendig kunnskap hos personell som arbeider på ledningsnett. En veileder, eller nettkurs, som kommunen kan vise til og relatere til kompetansekrav for egne ansatte og innleide, vil gjøre det enklere å sikre nødvendig kompetanse og kunnskap. Imidlertid foreslås prosjektet utsatt til 2024 grunnet kapasitet til gjennomføring.

Innspill i høringsrunden

Samfunnskomiteen:

Støtter direktørens forslag til prioritering.

Avløpskomiteén:

Støtter direktørens forslag til prioritering.

Trolig mye ulik praksis i kommunene.

Vannkomiteén:

Vannkomiteen ønsker at dette prosjektet gjennomføres så raskt som mulig. Synergier med kurs (prosjekt 10-2023). Hvordan få budskapet ut til kommuner som virkelig trenger det? Lett tilgjengelig informasjon. Noen store har gode prosedyrer, inkludert krav til eksterne.

Direktørens innstilling til styret:

Utsettes til 2024. Prosjekt 10-2023 «Læremateriell for driftsoperatør ledningsnett» startes opp først. Foreslått prosjektet kan i 2024 bygge videre på innholdet i driftsoperatørkursen, og komplementere dette.

Direktørens forslag til prioritering for 2024:

Gjennomføres i 2024. Innholdet i driftsoperatørkursen for ledningsnett utarbeides i løpet av 2024. Prosjektet vil kunne startes opp mot slutten av 2024 og vil være et supplement til driftsoperatørkursen. Det vil være god synergi i å gjennomføre prosjektet parallelt med utarbeidelse av driftsoperatørkursen.

Innspill i høringsrunden

Samfunnskomiteen:

Avløpskomiteén:

Vannkomiteén:

Direktørens innstilling til styret: